

Slikovno bogastvo knjige v prvem trenutku preseneti, nato pa navduši. Malokatero mesto se lahko ponaša s tako bogato opremljeno in izvirno zasnovano knjigo svoje zgodovine na načrtih. Ni odveč omeniti, da se avtorjeva naklonjenost geodetski stroki in geodetskim načrtom in kartam kaže tudi v pričujočem delu. S tem zapisom želim avtorju izkazati hvaležnost za delo, ki bi ga moral poznati in imeti v knjižnici vsak geodet, za delo, ki nam je odprlo nov svet načrtov in kart.

Avtor se je v zadnjem poglavju z občutljivim in kritičnim poslušom Ljubljancana, ki podoživlja nekdanjo Ljubljano, dotaknil tudi modernizacije mesta v osemdesetih letih. Obsoja stihijo gradnje in kreacijsko potentnost domačih arhitektov. Zato najbrž ne preseneča kritika g. Zupana, ki je v Delu znal poiskati slabše strani knjige in ni našel pohvale. Avtor knjige je na kritiko že odgovoril.

Zasnovo in kvaliteto dela je z daljšim zapisom v avstrijskem Časopisu za izmeritve in fotogrametrijo (*Österreichische Zeitschrift für Vermessungswesen und Photogrammetrie*, 1991/Heft 3) pohvalil g. Franz Allmer, znani avstrijski geodetski strokovnjak.

Naj končam z mislijo g. Franza Allmerja, da bi v okviru kulturnih in znanstvenih povezav Alpe-Jadran prevod knjige v nemški jezik ne le večkrat, temveč potenčno razširil krog bralcev. Lepa pohvala iz tujine.

Ker vemo, da g. Branko Korošec neutrudno snuje in pripravlja nova in nova gradiva, pričakujemo objavo novih del. Mogoče pa se bo medtem našel založnik tudi za prevod knjige Ljubljana skozi stoletja. Zaželimo ediciji to srečo. Našemu kartografskemu zgodovinopiscu pa zaželimo, da se naslednjič srečamo manj neskromno ob njegovih novih prezentacijah iz domače bogate kulturne preteklosti.

Božo Demšar

Kataster 2

(Gojmir Mlakar, Tehniška založba Slovenije, Ljubljana 1991)

Geodetsko šolstvo dobiva vse več učbenikov in priročnikov v slovenskem jeziku. To je vzpodbudno že samo zato, ker je uporabnikov malo in so naklade nizke. Manj vzpodbudno je, da po teh učbenikih, ki so pretežno pisani dokaj poljudno in uporabni v praksi, zelo malo segamo tisti, ki se z operativnimi vprašanji geodetske prakse neposredno ukvarjamo. Predstavljamo učbenik *Kataster 2* Gojmirja Mlakarja, ki je izšel pred nedavnim.

Iz naslova učbenika ni razvidno vse bogastvo snovi, ki nam jo posreduje. Prav tako ni razvidna njegova široka uporabnost v praksi. Obsega 190 strani in je bogato ilustriran s primeri. Avtor se je lotil treh temeljnih, za geodetsko službo in prakso zelo pomembnih celot: agrarnih operacij, katastra komunalnih naprav in drugih evidenc geodetske službe. Med temi je kar nekaj področij, ki so učbeniško prvič obravnavane. Tudi zato je učbenik neposredno uporabljen v praksi kot priročnik predvsem za geodeta, pa tudi za pravnike, gradbenike, kmetijce in druge, ki rabijo storitve geodetske službe ali se z njo ukvarjajo.

V prvi celoti so obravnavane agrarne operacije: arondacije, komasacije, melioracije in ekspropriacije. Poznavanje vseh teh agrarnih operacij je potrebno vsakemu geodetu, čeprav se z njimi neposredno v praksi ne ukvarja. Seznanj se z vrsto statističnih podatkov, z zgodovinskim razvojem teh del, s pripravljalnimi deli, z vlogo upravne službe in upravnih postopkov, z operativnimi deli, s predpisi s tega področja, s povezavami z drugimi strokami ter z vzorci potrebnih dokumentov. Ob melioracijah izvemo marsikaj s področja vodnega gospodarstva in gradbeništva ter ob tem spoznamo vrsto novih pojmov. Za prihodnji proces denacionalizacije bo moč v tej celoti najti več aplikacij, ki bodo vsaj posredno pomagale premostiti začetne težave pri vračanju razlaščenih zemljišč. To poglavje ima upravičeno največji obseg.

Dokaj obširna (prek 50 strani), uporabna za šolo in prakso, je tudi celota o katastru komunalnih naprav. Snov je razdeljena na več poglavij in podpoglavij. Najprej spoznamo zgodovinski razvoj (ta nam je pretežno nepoznan!) komunalnih naprav, nato posamezne vode in končno njihove osnovne značilnosti. Šele nato podrobneje predstavi kataster komunalnih naprav ter sistematično opiše njegovo izdelavo, vodenje (vzdrževanje) in izdajanje podatkov. Podrobneje so obdelani naslednji komunalni vodi: vodovod, kanalizacija, plin, tekoča goriva, elektrika, javna rasvetljava, PTT in toplovod. Spoznamo temeljne namene vodov, njihovo konstrukcijo, način polaganja, sestavne dele in podobno, kar vse sodi tudi v splošno izobrazbo. Sproti razloži še vrsto novih pojmov, predstavi vzorce načrtov, znakov in podobno.

Najbolj pestra in raznovrstna je zadnja celota. Tu so obrazložene naslednje evidence: ROTE, EHIŠ, evidenca o predpisanem varovanju prostora, evidenca stavbnih zemljišč ter interne evidences geodetske službe (mreže, načrti in karte). To poglavje je še posebej zanimivo za negeodete, uporabnike storitev ali evidences geodetske službe.

Poleg že zapisanega štejem med odlike učbenika zlasti:

- sistematičnost in poljudnost obdelave obširne snovi
- navedbo ustreznih predpisov s pravšnjo mero vzorcev
- jasno opredelitev pojmov s potrebnim zgodovinskim razvojem
- veliko pozornost računalniški obdelavi podatkov
- ločitev snovi informativnega značaja
- najnujnejši opis tistih področij in strok, ki jih mora geodet poznati, če se hoče strokovno ukvarjati z obravnavanimi področji geodetske dejavnosti.

Ob ponatisu pa bi bilo dobro razmisliti o naslednjih predlogih:

- dodatku slovarčka obravnavanih manj znanih pojmov
- uvedbi novih predpisov in spoznanj
- izvedbi nekaterih sprememb delitve snovi na učbeniško in informativno
- izločitvi vseh stavkov, ki se zaradi obširnosti in heterogenosti snovi po nepotrebnem ponavljajo
- povečanju v izsekih nekaterih komaj čitljivih prevelikih pomanjšavah skic ali načrtov.

Peter Svetik